

UN PISET PER LLOGAR

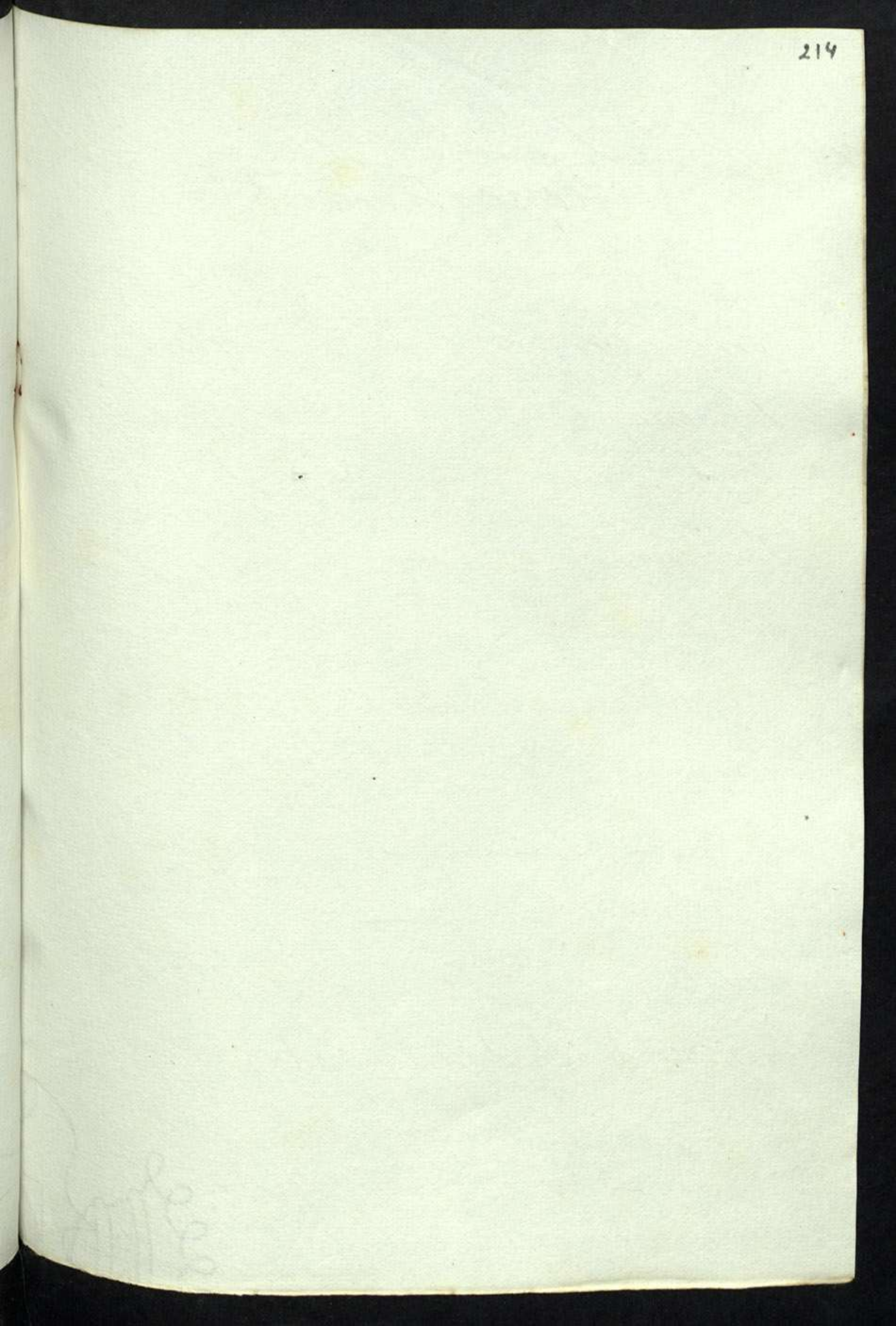
Pessa en un acte y en vers

original de

D. Ramon Ruy y Ferré.

Tarragona Mars 1878

Repartiment

Personatges

Actors

Maguina

tra Sardevila

Crítina

" Monner

Pascuala

" id

Paua

fr. Ricoma

March

" Antiga

Paco

" Altes

Pio

" Lopez

D. Joan

" Moragas

fr. Meri

" Viladot

Los morts de "La Conductora" (un parla), Poble

Un camalich

L'acció d'entre de Barcelona

L'autor se reserva tots los drets de representació

Un pisstper Hogar.

Acte unich.

Menjador d'una casa regular; mobles llegats
 y a punt de carregarlos; complet desordre en tots
 los objectes. Al fondo un balco ab barana de ferro.
 A la dreta primer terme la porta de l'escala,
 a l'esquerra primer y tercer terme portas
 que figuraran comunican dintre l'pis y en
 segon terme una de secreta. En la paret
 alguns peissos propis de menjador.

Escena I.

Bra Magina surtant de la porta primera
 de l'esquerra. Descuata en lo balco.

Mag. Incare no 'ls veus veni'?

Res No 'ls veig en bloc.

Mag. *Prima patertera!*

¡ay deu meu... aixo 'm corsum...

qui 'n home! Deu meu, qui 'n home!

Ja mes de tres quarts qu'amat
a'avisar la Conductora

y l'han vist vostés?... jo tan yoch...

si duraba gaire estona

aixo de muda de pis

jo crech que 'm torriaba loca;

en fi, vostés prou sabran

los trastorns que ocasiona

l'canbi de domicili,

com sempre diu l' meu home,

y aixo pensors qu'ab tres anys

que vivim a Barcelona
 hem cambiat trenta pisos,
 trenta no mes!... no es gran cosa.

Si n'hauré vist d'estranyesas!...
 si n'he trencat de cassolas!...
 si n'he tingut de vehinis!...

A n'el carrer de las Moscas
 vam estarhi quinze dies,
 d'alli vam ana a la Doria,
 vaig tenir quatre disputas
 ab las de'l primer, senyoras
 de quiero y no puedo, un mes
 y d'alli a viure a las Hortas.

Com era tant retirat,
 una nit, unas senyoras
 varen sorprendre al meu noy

que te l' cap feli' de carbonis;
passat l'estiu vam tornar
a viure a Barcelona,
carrer del Liri; tres mesos,
y d'alli cap a la volta
de'n Cires, també poch temps
perque aquell barri no m'oca
In fi, hem rodat senyors
mes que no volta una roda;
fins al vltim qu'hem trobat
un pis bo y que m'acomoda;
ara si que penso estarhi...
fins que cambiïa altre volta.

Cas. Senyora ja venen.

Mag.

i si...

gracias a' deu!.. curies hora!

Donchs va', Pascuala, en l'estim.

Venia al mi.

Par.

Ja vinch, senyora.

(Obra la porta

de l'escala

y s'en van

porta tercera)

Escena II

March y Paccia' per la porta de l'escala.

Par.

No senyor no hi donquei voltas
venen veni' me' l'Janer,

som al Abril, quatre mesos!...

Mar.

Pero no som ben complerts.

Par.

Jo no m'hi fico ni'm surto;

papers son papers...

Mar.

Vente'

no desconta 'ls quinze dies
que faltan per acabar 'l mes;
exampre 'l Janer, al quinze,
dema passat 'ls tindrem,
tres mesos justos.

Que No ho cregu,

son quatre mesos ja veu
que no m'hi fico ni'n surto,
aies no es pas meu, perquè
m'ocido tant sols de 'l cobro
(a procura) de 'ls llouers,
me ocido de fe'ls arreglos,
y de tenirlos contents,
del sorrego de la casa...

Mar. Y d'escanya 'ls llouers.

Que Voste's creu que la procura

pot admetre compliments?

Ea!.. no, senyor March, no ho cregue exactitut,

(Mirant la paret)

¿y aiso qu'es?
ven?... un clau, van arrancar-lo
y han fet malbe' la paret.
L'viare'l mestre, ho arregla
y que s'entengui ab voste.

Mar. Aixó mira!.. calli home!
no sigui tant!..

Pal. Ah, jo res,
jo no m'hi fico ni'n seurtó,
ven aquí al balco?... ven?
un vidre trencat, ¿l pagari;

enviare 'l vidrie
pre 'l seu compte.

Mar. Vagi al diable!..

Pac Oh!.. aiço be 'ho han fet vostès?

Bueno, bueno, fare 'l compte
ab los gastos y 'l bloquer,
y 'l demés que per qui observi:
las claus las tenen corrents?
la corda del jonc?..

Mar Un rabe!..

ja li he dit, no pago res;
tres mesos que dech y fora.

Pac. Senyor March aiço ho veurem.
Lo no m'hi fico ni'n surto
mes vell lo junt.

Mar. Lo junt es,

qu'es voste' un' home insufrible,
 un avaro, un usurer;
 qu'ab capra de se' un bon home
 y ab aqueis parlar de mel,
 estrangida ab pobre Lariaro
 qu'a' las sevas unglas te;
 y l'exprim y tant l'ajreta,
 y tant y tant lo sech tren
 que s'queda' l'pobre inquitino,
 despres' de tracta' ab voste',
 com l'espunya escorreguda,
 com un esparech de sech,
 mort be' tich o' d'im susto
 que' l'seu geni inconvenient.
 Ay. ay. ay...
 A mi no'm vinga ab romanero,

so procurado y jo se
que fer me toca.

Mar. *Miri!*
(Mal engranyat com hi veu...!)

— Escena III —

Sete y dos morros de la Conductora
l'im ab la carriola y cordas.

Mos. Esta ja a'jeunt?

Mar. Si, si; quan vulguin.

Mos. La carriola al terrat;
vingan trastos y adelanta.

(Se'n va')

Mar. Magina!... Magina, va! *un morro*

— Escena IIII —

Sete y Magina ab unas retolles

Mag. Be' y que vols?

Mar. ' Els trastos, corra...!

Mag Pascuala!...

ay val'gam deu, qui 'n trastorn!

Mar. Pero que 't passa, Maguina?

Mag Lo qu'hem passa es horroros!...

Poc. ¿Que diu, senyora?... sossequis!

Mag Ay senyor Pacia!...

Mar Pero...

sabrem al ultim que passa?

Mos. Podem comensar?

Mar. ¿Donchs?

Mag Pascuala, porta cadivas,
la tauleta y 'l d'avisos...

Mar. ¿Que vols dir?

Mag. Res, ja ho saps ella.

Mar. No s'escuiden sobre tot

de la gúria y l'canari.

Pae Pero al últim...

Mag Si senyor!

Desprenyant las setrilleras
s'ha vessat l'oli.

Pae Horror!

y hauran tacat las rajolas...

Mag Miri!

(Desprenyant

las setrilleras)

Pae

Las pagaran!

Mar.

¿per ço

tant de soroll y xi barri?

Pae Así cuantos...

(Contant)

Mag.

Fabalot!

Pae. Pero que fan!... tingan compte!
 m'escrustoran 'l balco!
 vaya uns copes!

Mo. Res, vingan trasto.

(En tota

aqueixa es-

cena Pascuala

entra y ent

donent trasto

al Mozo.)

Pae. Aixo es fa molt a' proch a' proch.
 Ah! senhora, escolti.

Digui.

Son quatre mesos rodons.

Quatre dinonis!

Que m'conta!

Tres y ab prou fuyas.

Pae.

Oh! jo

no m'hi fico ni'n surto.

Mo. ² La esta tot? Taltan mestrauto.

Pae. Ara ab permiss de'l senyor

'l senyal del desocuro

vaig a' prosar al balco.

(Se tren un

paire y fil

de la butraca

y va al balco.)

Mag. Lucare mes ².

(Pascuala)

Pas

La s'acaban.

Mar.

Lo canari sobre tot

que no s'oblidi Pascuala.

Mag. Válgam Sant Non y Sant Non!
Això de muda de casa!

Pae. Esperis, fassi'l favor.
(Al Moro)

Mor. Fugi d'aquí; esperi un rato;
deu serin treurer tot això!

— Escena V. —

Dits y D. Pio.

Pio. Ha de casa!

Mag. Qui demana?

Pio. Con permisso. Està por ver
el juis que desocupan?

Pae. Si señor, si; entre usted.

Hoy queda desocupado,
quièr V. verlo?

Pio. Si a fe!

Pac. Ligame pues.

Pi. Voy al punto.

Pac. (Quina ganga!... un llogater...!)

Mar. Massa sort te, ja li llogan.

Mag. Vivia a'ajudarme.

Mar.

Correns.

(Paciá y D. Pi
se'n van per
la primera es-
guerra. Maguin
y March per la
tercera. Casnata
y Morro quedan
en escena, accu-
bant de recullir
tot)

— Escena VI —

Pascuala y Morro.

Pas. Lo demés, per 'lla l'escala
dri qu'ho truxem, la senyora.

Mor. Està bé; donchs, fora, fora,
anem capralla!

Mag. (Dintre)

¡Pascuala!

Pas. La vinch... deu meu qui'n tropell,
estich que no'm puch tenir.

(Los Morros aguenen

a Pascuala qu'en-

tra per 'lla hon la

cridan.)

— Escena VII —

Dr. March.

No queda res més per'quí?
Ola, aquí, un barret vell
y un gabinet rovellat...
va!... deuenho pe'l qu'entri.
Estich rendit, magullat!
Tot lo dia juyà, banya,
entra, sort, arregla, corra...
si duraba aqueixa porra
m'haurian de fe' la causa!
Sort qu'avisó de canbià
es un cop de tart en tart,
si no, m'costaria cart;
qui ho aguanta avisó, ca. ca!
Tre si que tinc bon pis,
molt acomòdo y barato
en la plassa del Peato

Oriol, número sis.

Ni a' tiros me moch d'alli;
estich cansat de roda,
no vull ja mes passeja'
els trastos al coll.

— Escena VIII —

Sit. Pacia y D. Lio.

Pac.

Aquí

tiene V. el comedor;
alli dentro la cocina,
sala y alcoba, es divina.

Pio

¿no hay chinches?

Pac

No señor.

Mar

Lo despues lo vera!

Pac

Voste calli!

Mar.

La verdad.

Pae. Ni en toda la vecindad
cosa mejor hallara!

Mar. No lo crea V. señor,
aquí hay chinches, moscas, ratas...

Pae. Déjalo V. son brabatas.

Mar. Ten veranos, ¡que calor!...
y cuando llueve, goteras.

Pae. Vol calla¹²... qui te demana!...

Mar. Amolis!...

Pio. Vaya un recreo!

Pae. Y V. cree...

Pio. Yo no creo...

Mar. Pues digo la verdad llana.
después en el primer guiso
hay señoras...

Pae. Vol calla!

Pio Diga V., diga.

Pae. Yuhuma!

Mar. Ya' veces... un compromiso...

Pio Pae me cuenta!

Mar. (Pae' parla' in
secret a' March.)

(Si, entesos.)

Pae. Voldra' que surti de valla!

Pio Pues entonces...

Mar. (Parlant en
secret)

(Pae?)

Pae. (Si calla

l'pirebanis 'ls quatre mesos.)

Pio (No me gusta.) Volvere!

Pae Pero diga... el juiso....

Sio

Es hora

de comer; con la señora
veremos... Adios.

— Escena IX —

Sits menò D. Pi

Pae

Tot perverte!

Un logater in'ha escapat,
y per culpa seva!

Mar.

Veji!

Pae.

Malvinatje!...

Mar.

No'm mareji!

Pae.

Es un vil!

Mar.

Y veste un gat,

un rubi, escanya pobres,
que sols pensa ab lo dine.

Pae.

Be'veura, aqueixas son cosas

que poch l'inyortan, m'enten?

Lo sols ho faig a procura
y cumpleixo l'deber men
estadants buscant per l'anno
deturant me l'tant per cent.

Mentres tant paguem l'compte,
los vidres, y tot lo demés
qu'a'n'aquí hi trobat'n falta.

Mar.

Naya!...

ava hi corro!...

Pae.

'L citare'.

Mar.

Enti si vol a'sa tra.

Pae.

Aixó es una estafa.

Mar.

Que?

A mi estafa! y'm maltracta!

Lamps y fons!...

Pae.

Lo li dire...

Mar. Sench de venjarm... la ira
m'ha cegat... vatura-nell...
qu' un home aicis in maltracti!

Pae. Sosseguis!..

Mar. No trobo res...

ni una cadira, ni un canti
per rompremli pe 'l servell!

Pae. Socorro!..

Mar. Lo li asseguro
se 'n recordara per temps.

Pae. Per favor!..

Mar. Fira cordetas!

Pae. Socorro!..

— Scena X —

Dito y Magina, Paracala y Morro

(Magina ab mantelluina

y un saquet de viatge;

Paracata ab un cabai y

escombres y 'ls Morros

ab altres tractors; a quicun

se'n van desreguda.)

Pero qu'és aqueix tropell!

Ay senyora, 'l seu marit

que vol matar-me.

Que para?

Trig, Magina; deixam fer!

Que teniu?

M'ha dit estafa!

A mi estafa...

No he dit tal!...

y be! deixal, si es un plaga

no veus quina cara fa,
sembla una rata punyada!

Mar. Vaya l' droga!...

Mag. Vaja, anem!

Car. La esta l'esta la mudansa.

Mar. Breu que m' venen unas ganas
de tirarlos pe l' balco!

Mag. Ba!.. ba,, deusal, antiguialla...

conservis encartonat,

aquí l' hi queda la casa,

busquis una colecció

de fieras domesticadas,

las ensenya, y a' ralet

's para barba de plata,

molt mes si s' esta voste

assentat baix a l' entrada

per reclàm, tocan un bombo
o un organillo o be un arpa.

Bas. S'ha quedat de pedra, fret.

Mag. Una momia!

Mar. Una estatua.

Vaja, abriv!.. quedem entesos.

Si vol cobra, a la plassa
del Deuto Oriol estich,

prot venir per las mesadas.

Mag. Sa!.. ja!.. ja!.. quina carona!..

Bas. Vaja estiga bo; ~~XXXXXXXXXXXX~~ calsas!

(Al lomanech

de l'esombra

li fa caure lo

barret y se'n van

tots, rihent.)

— Escena XI. —

Pacià tot sol.

Mal llamp! y aiso son personas
Si'm descuydo!... ay gracia a' Deu,
ja son fora!... sol me quedo!...
estar sol... s'esta molt be!

Finch al cos encare' l'susto!
quina furia!... refumets,
per un home com jo tant manso,
honrat, pacifich, decent,
uns cops aiso son presats,

son indignes!... ay Deu meu!

M'ha escayrat un viquibris,
per culpa d'aquet mal vell,
m'ha estafat quatre mesadas,
aio sento mes que res!

Setse duros!... una groga!...
 ja 'ls dich jo que m' comproment!...
 Nada, 'l primer que s' presenten
 pagara 'l del altre y 'l d'ell;
 dos duros mes de mesada.

Seixam proposar lo paper
 vejam s' s' prompte s' presenta
 un llogater, dos o tres...

Vaig a veure 'ls altres guisos
 y a cobrar alguns lloguers.

Lo bretul. di' qu' aquí sota
 hi ha senyoras... de... indecent!

No hi ha res, no cal que tanqui
 si ve' algu ja 'l sentire.

(Se'n va)

— Scena XII —

Saco per la porta secreta molt recelosa.

No hi ha ningú, tots son fora,
may nullo qu'ara, endevant,
la portare a'n'agui, ya'veure
com aiço s'acabara.

Estich sol, mes no importa,
tot solet vull explicar
la meua historia, es curteta,
tanquem primer, no fos cas...
com tindrè la clau, sempre entraba
sense saberho 'l'papa.

Lo soch 'n Saco, 'm conceixer
da'que no, es molt natural;
soch 'l'noy gran de la casa,
foll d'agrets qu'ave han ^{marxat} ~~marxat~~.
Aqui vivia ab los quetsos,

y m' tenian tant esclau
 qu' un dia, cremat 'ls deyo
 y no'ns parlem; la mama
 de tant en tant m' allargaba
 algun pataco, uns quants rals;
 pero fills!... aixo no' m' basta,
 no' m' tinc prou!... estich casat,
 casat!... figurintse, y la dona
 qu' avuy es genero car,
 no m' devia may tenir un quarto...
 oh... aixo es critic!... vaya!... y tal!...
 estich casat de matute....
 es dir... enterems, d' amagat
 de 'ls quetos, pero ab tota regla
 per l' iglesia y per l' estat.
 Vostes qui sabe que's pensaban!

ah, no, sobre tot la moral.

Pero es el cas que m' falta
lo del frare... d'ahont vindrà...
Vejam si ab las mevas trampas
podre' a'n' aquest pis quedarem
sense pagar l'opater...

Ningun coneix aqueix pas;
al costat hi ha un amich
que per una casualitat
va descobrir la porteta
y m' servira pe l' meu plan...
Datura! allo m' compromet!

(Perlo paper

de l' balco)

fora 'l' frapè; no for cas

(a treu)

que vinguessen per flogarlo...
 però aïçis no pot anar...
 aqueis silencis m'apaura...
 aïçó si que s' soltat,
 ni un sofa, ni una cadira...
 res, ni tanjoch un tros de banc...
 sento soroll... pujan... m'escamen...
 ni sera aqueix carnaval!

(Se'n va.)

Escena XIII

L'acia ab una fiambrera y ampolla.
 Ay! ay!... l'he deixat oberta,
 y ara la trobo tancada...
 com pot esser... potse' l' vent...
 s'estrany! Quasi t'rich gana,
 y haig de pasar tot lo dia

a dintre d'aquesta casa;
per xò he vingut ben prohibit,
y aquí sol, ab tota pausa
m' fare' jeta l'dina
tot esperant qu' un o' altre
noti l' senyal al balco
y vingui a llogar la casa.
¿ fare' ?... l' senyal no es alla...
qui l' haurà tret ?... cosa rara...
n' hi posare' un altre... vejim...
aquí n' tinc a la butaca.

(Se'n treu

un de la butaca

va y fit y l' veu

pora)

Vaig a busca' una cadira

al pis del costat, caramba
no haig d'estar dret tot lo dia.

(Deix lo dinar

en un recó y

se'n va')

— *Scena XIV* —

Paco surt per la porta secreta y li pren
'l dinar.

Ves, no't farà mal de barrus.
Oyda, per passar un rato
y amohinar aquest vell
ja'n tinc prou; avuy me convidà.
Ja torna.

(Se'n va')

— *Scena XV* —

Pacià ab una cadira

Ja... ja... ja... tanquem.

Ara assentemsa y... ay la mare!
ay... y l'dina ?... ja no hi es!
y l'he deixat aquí dintre!
que serà aiçò... valgam deu...

ay... ay... ay... ja tremolo...

si hi haurà bruyas!... no, no sé!

Sant Silvestre glorios!

me'n vaig a casa correns,
porto l'revolver y l'rosari!
Santa Barbara no'm deixen!

(En un
correns)

— Scena XVI —

Saco per la porta secreta.

Ja es fora!... com corra!

ja te la por al cos,
 maltraja sa estampa!
 ja torno a estar sol,
 tot sol... ni una pressa
 'm queda de dos.

Y com hi arreglo
 no temint penyons...
 Atipis no puch viure,
 això no esta al mor.

La pobre Fresina
 ma dona... que vol
 fugir de sa casa...
 per lo que se jo,
 desitja, 'm demana
 qu'ab quatre trastots,
 un quarto l'hi arregli.

per viure tots dos.

L'hi calabo la idea,

conech te raho,

pero si no plohuen

aviat pretacons

per comprarli trastos

ja dolents i bons,

en la paret pinto

miralls, tocadors,

sofas, calaixeras,

cadiras y tot,

y pot contentarre.

mirant ho tant sols.

Deu meu!... quina vida,

casat sens junyons!...

Escena XVII

Dit y Britina

Ave Maria!...

Una vella!...

endeuant... que s'ofereix?

Voldria veure la casa

com he vist que hi ha paper!...

(Que s'estranys!... qui l'hi ha posat.)

Es vostè l'amo?

(Ojala!...

ah!... quina idea!...) Si a fe!

Voldria llogar la casa?

Si us averem de l'loguer...

Prou senyora, prou, assentis.

No, no's cansi!...

Un moment;

no puch oferirni d'altre,

esta tot net, com ja veu.

Eni. Mil gràcies, es molt amable.

Paco No senyora, soch atent.

Eni. Donchs digni, l'pis....

Paco. Li asseguro

qu'aisó senyora es un cel.

Una escaleta preciosa,
baix a l'entrada l'safreig,

quatre llumis de gas, que cremant
de las sis fins a las deu.

Es al de dia tant clara

que sembla estiga al carre.

La porta del pis, de melis,

dos pranys, tres baldas d'acer,

campaneta, la reixeta,

tot de porcelana, veu?

rajolas de las mes finas,
 pintat de nou, tot corrent;
 una cocina economica
 (esta clar, com no hi ha res)
 quatre sales ab arcobas,
 tres balconis a n'al carrer,
 una gran finestra al pou
 que dona ab un cel-obert;
 surti als balconis, quayti, mirhi!

Ca!... no's cansi ...

Com prodré

ponderarli la bondat
 d'aquest pis tant excel·lent.
 Ven a Monjuich desde casa;
 cinch canyancers, dos convents,
 lo rellotje de la Lonja

bris.

Paco

si no que no marca res.
Perqui hi passa professo
perqui va passar lo rey,
l'entervo del Carnaval,
y las birras de la llet.
En fi, senyora, l'hi juro,
si surt al balc6 un ratet
es tanta y tanta la cosa
que de casa n foria veure,
que no ca l'ana al teatro,
que no ca l'ana al passeig,
que no ca l'urte d'Lyrianya
per anar al estrangey
per veurer cosas bonicas,
per quedarse tot sorpres,
per si's para ab lo que passa

tant sols per aquet carrer,
 quedara tant admirada,
 ho veura ab tant de plaber,
 que hi passara mit y dia,
 primavera, istiu e' ivern,
 y si hi surt sense ulleras
 d'aquellas de cristall vert;
 quedara, jo li juro
 sense vista al cap del mes.

4 bis. Ja m'agrada ja m'agrada;
 falta tant sols sabe'l jureu.

Paco
4 bis
 L'ultim set duro.

Paco.
 Cada mes?

Paco.
 Si, cada mes;
 pero avants dech advertirli
 que jo 'l juis no llogare

sens cobra' tot un trimestre
adelantat...

Enri

Be', corrent,

no rengrarem pas per 'ço...

agui 'l'porto justament,

si vol cobra'... (no s' desdiga,

tant brats...) agui 'l' te.

Paco No corra pressa... com vulga...

en fi... admets; després

li portare' la libreta.

Enri Formare' d'agui un ratet.

Paco (Si ho se l'hi demano un any.)

Enri Quedem entesos.

Paco

Corrents,

queda ja 'l'pis que 'l' sen compte.

Vaig a treure' lo paper.

Quin. No's comprometi... y no olvide
que tinc tres mesos bestrets.

Paco. Vol calla!.. senyora.. vaja...
s'compromen que no'm conecip.

Quin. Dispensi... y vira a la casa?

Paco. Si senyora, a'n'al primer
pot manar...

Quin. Gracias, comervi...

hasta luego....

Paco. Passihobe!

Escena XVIII

Paco sol.

Quina ganga!.. va!.. aipo punta!
torno a tenir capitals;
vint y un duros!.. Paquito,
ara seny... y fer l'oidat.

Bondat... seguei tornas quartos
já 'n gastaria y 'n gran.

De... y que 'n faig d'aquest lastre²
no mi ha per comensar...

En fi, la cosa s'errreda
y la trinch de porta a' cap.
Vaig a' llogar quatre trastos;
los mes útils, un sofa,
un catre, quatre cadiras
y una taula per menjar;
hojorto aqui... y adelante
vejám com s'arreglara.

(Si'n va
per la porta
secret.)

— Escena XIV —

Pacià recelos.

No s'ent res, ni una mosca!...
 tot esta be'n quiet, entrem!...
 trinch una por... mes que temo,
 si estich al mitj d'un desert!...
 Però'l diua... com dimontri...
 fugi' tot sol... no pot ser!...
 i hi hauria gats?... no, ara hi penso,
 los gats no m'haurian pres
 la fiambreva y l'ampolla...
 Es molt raro!... i que?... ay deu!...
 tot me semblan arimetes!...
 deu me porti un fogater!

— Escena XX —

Dits y D. Van Dobra-fu.

deu vos guard!

Pae. ¡Ay! ¿que demana?

Joan Aquest pis, ¿per logar?

Pae. Si senyor, si; que vol veurel?

Joan. Si senyor, per po' he pujat.
¿Quants quartos?

Pae. L'últim veit duros.

Joan. No vull de aixo.

Pae. Veuva!...

no comprench...

Joan. Quants dormitoris.

Pae. Tres a la part de l'devant,
y una saleta ab alcoba,
y un quartet alla l'detrás.

Joan. Estable, y l' reservado?

Pae. Sí a l'eupida

Joan. Sí, ja!

ja m'agrada? Hi ha mosques?

Pae. Ni un.

Joan. Corrent. Escarbats?

rates, chinches, o algun altre animallet?

Pae. No senyor.

Jo li asseguro.

Joan. No cal.

Pae. Jo l'procurado!... Celebro.

Joan. Y si vol...

Joan. Ni que molts anys; vull di, moris de repente; per la falta qu'el mon fa!... procurado!... bon emplec...

Pae. Reparar! -

Joan Que ... s'ha enfadat?

Justo per voste. Vol dir-me
perque no m'ha fet sentir?
No te modes? pot ben ser.

Pae. No m'insulti.

Joan. Qui l'insulta?

Mes torremi a la questio.
El pis queda men, y quant
m'ha dit?, vuit duros? es mas
n'hi dare set y in paus.

Pae. Es l'ultim vuit.

Joan. Set y calli;

queda per mi, y entre tant
me prepara la libreta.

Pae. Reparar...

Joan. La ho trinch reparat.

240
2
L meu nom?

(Dantli ima
fitya.)

Pac. Y ara... qu'hem dona?

Senyo's deu equivocar?

Don. No senyo, son mas tarjetas.

Pac. Si son fityas.

Don. De, y que hi ha?

2
M dich D. Joan Doble-sis,

ex-comandant retirat.

Pac. Vol burlarse?

Don. Perque ho diu?

Jo no'm burlo may, sent may.

Hi va habertu un Joan Prim

molt amic meu, y no's estrany

que hi haysi també un Joan Doble;

con que, ho te ja explicat.

Apuntes.

Pae.

Lo que...

Joan.

Dich qu'apuntes
y acabem la festa 'en pau,
perque jo so molt terrible,
y si m'enfado!...

Pae.

Sant Pau!...

No s'enfadi. (Vaya un home!)

Joan.

Intesor.

Pae.

Ja pot anar.

Joan.

Recordis, lo pis es meu.

Pae.

Ho tuch present.

Joan.

Però!... ah!

Qui'n dia l'agua l'safreig?

Pae.

L'divorç...
2

Pau.

Es igual.

Formare' dintre d'im rato;

Tregui' l'pape' que hi ha alla,

y ay de voste si s'olvida ...

ay de voste ... endevant. Lo ditos.

Pau.

De, home, bueno.

prot anarsen descansat.

Totu.

Abur.

(Hi va!)

Pau.

Abur! ... (mala fièra.)

Aquet senyor s'ha escapat

de Mr. Bidet... refuma,

qui'ngeint, mireus que s'grau!

qui'n dia avuy... jo l'asseguero...

qui'n sustos y mals de caps;

oh! y ves ara, aquesta furia,

que per força m'ha llogat
l'pis, així com si deyan
es men y 'n juch dijosar;
pero en fi quanys dos duros
cada mes... perque sabran
que l'altres tant sols cinch duro
se'n feyan; be, aquest pagara
lo que l'altre m'ha estafat.

— Escena XXI —

Dit y 'l Sr. Meir

Meir

Ave-Maria!

Poe.

Indevant.

Meir

Deu hi siga; 's voste l'amo².

Poe.

Que volia².

Me

Li dire

voldria veure lo pis

y... atchem.

(Intermittent)

Pac.

Jesus!

Me

Gracias! Que

tindria voste la bondat

d'ensenyar-me'l?

Pac.

Si per cert;

vingui ab mi.

Me

Atchem!

Pac.

Jesus!

Me.

Mil gracias. Ja'l segueixo.

Pac.

(Un Hogater.

Si m'hi avinich, despatos al fiero!

Y ara que te'?

Me

Atchem!

Pac.

Jesus!

Senyor y quantos capellans.

(Arrogant
y se'n van
per una de
les portes del
interior del pis)

— Scena XVII —

Paco y un camilich per la porta
secretā que porta una tauleta, un catre
un matalas, unier, cobre-lit y tot lo neces
per parat lo lit.

Paco. Bueno, proembro alla d'avis

(A la porta)

2.^a femme)

jà, ja!... ara aqui 'l catret...
'n aquet raco... no esta be!...

(Costat del
balco)

pero en fin, passem per ar.
 Quant ella vindrà ho arregla;
 vejam 'n aquella sala
 que hi corre; ab pocs diners
 hem logarom lo que m falta.

(L'canonich
 després d'haver
 despat se'n va
 per la porta qu'ha
 entrat. Des se'n
 entra a' la porta
 2ª terme.)

— Scena XXIII —

Lucia y Meris per hont han
 entrat

Pae. Capr aquí hi ha un altre sala,
la cuyna y un quartet fosch;
quatr'horas de gas, y 'l diumenje
l'hi tocara 'l rentado.

Me. ¿aquella gabra ab canari
es de vorte?

Pae. Si, senyor.

Me. ¿son l'ultim set duros?

Pae. Si.

Me. Ho trobo car.

Pae. No senyor.

Si avís' es un cotxe parat,
si d'aque casa ho ven tot.

Me. Bueno, bueno... atchem...

Pae. Senyor!

Me. Gracias! avant, corrent donchs,

l'hi bestrech com vol tres mesos,
vint y un duros.

Pere. ¿ll seu nom?

Me. Aleix... atchem!

Pere. ¿eus!... d'apellido?

Me. Casapelaygua y Cercos.

Pere. Esta corrent... la libreta;
aqui hi te las condiciones.

(Lidona
la libreta
en la qual hi
ha escrit abun
titer de guya
que duya a la
butaca.)

Me. Entesos, d'aquí puch rato

vindre a prendre possession.

Pasihobe!... atchem... digressu.

Pu. L'acompanyare!...

Me. No senyor,

no's cansi.

Pac. Feis a l'entrada
y tornare' ab quatre bots.

(Se'n van per
la porta de l'es
sala.)

— Scena XXIV. —

La porta tercera.

Estich mes trist qu'un mussol
aquell'l meu quarto n'era
y al mira'l d'esta manera
tant desamparav'at y sol,

m'ha fet ganas de plora!...
 quants recorts!... quantes memórias
 d'aquellas passadas glorias
 que no puch may oblidar!...
 Però ves que m'amoheño,
 si soch veïngle, mes' jensem,
 que fem Paço; que farem...
 aïo'si qu'hem tren de tino.
 Oh!... es qu'estich en un apuro!...
 Datua!... aquell estornell...
 Farems!...

(Intent lo catre
 y si'ajeeu t'ajant
 ee ab lo cobre l'lit)

— Escena XXV —

Qu'ee lo catre y Paço

Pac.

La he cassat al vell,

li he picapat vint y un duro!

Ay! ay! - que's alho? es un catre!

qui l'ha portat? que's estrany!

ay! ay! ay! suorro! un bulto!

y's belluga! qui hi haurà!

favor! correu! vehins!

— Escena XXVI —

Dits y March, Cristina, D. Joan y Alicia per

l'ordre que s'indiqui.

Mar.

El canari!

'l canari s'han deixat!

Pac. I qu'hem conta.

Mar.

Promp'te digue

ahont es 'l canari?

Pac. Voste ho sabrà!

Qui. Bon dia tinguin.

Pae. ¿Que vol?

Qui. El pis...

Pae. Des, ja esta llogat.

Qui. Oh ja ho se, si tinc tres mesos al amo d'aquí pagats.

Pae. (Ara comença lo puch...
rellamp y no puch marxa!)

Mar. ¿M vol dir ahont es 'l canari?

Pae. Jesus...

(March entra
en la porta!)

Qui. Si ja al amo 'l hi entregat;
al que viu al primer pis.

Pae. Que somia?...

Qui. Potaban!

Que fan vostes aquí a casa?

Jora tots!..

Poc Ay Sant Ramon!

Sols aquest altre hi faltaba!

Eni. Que diu voste Sant Cristó?

Aquest ja és men.

Joran Donas voste m'ha enganyat!

(Agafantlo
per lo coll.)

Poc Ay! ay!..

Paco (Quantos años!

Paco años 's va embolicant.)

Al. Bon dia tinguin.

Poc Bo! un altre!

Joran Que vol?

Mar. Al fi l'he trobat!

(Tornant a la gàbia)

Alc. Ay! ay! soch a'casa meua,
he llegat 'l'jris...

Mar. Caram!...

qui'n desgraty...

Alc. I al senyo' he pagat tres mesos.

Joan. Com? que diu?

Alc. I adelantats!

Ymi. No senyo, no, jo tres mesos
he bertret.

Joan. Volen callar!

Mirien que jo soch molt fiero!

So'n doble-sis... comandant

retirat (a'casa meua)

y si'm volen fer cridar!...

Pauc. Sant March! Santa Bräu!

Me Jesús. 'qui'n home!..

Eni. M'han entafat!..

Mar. Arip'si que's gracios...

vejám qui l'amo sera!

Tom. Tots fora dich, va! tots fora!

Eni No senyor.

Me. Ca!.. no me'n vaig
si no'm torna 'ls quartos.

Eni. Menos;

vint y un duros cabals.

Tom. Doncas ho volen?... a'tiros.

(Se trèn un
revolver.)

Tom. Socorro!.. ay! ay! ay!

Fac. Losseguis! ay!..

(Tot corren per)

l'escena y la vida enco-
rega ab lo catre y cau
ab en Paco.)

Do... In Paquito...

Aquest es l'amo.

¡¡ Fableau!!!

Aterguin tots y ab catyassa
lo explicare' l'que hi ha!

y jo d'un cop de gabra
aray 't tinch d'obri' l'cap.

Perdonin, papa!

Et sempre!...

y 'ls diners que li he donat?

Explicuis, jove, m'agrada!

Nyam avis que sera^{1,2}

(Mentres Paco

Mar.
Lis
Paco.

Mar.
Paco.

Tots
Lis.
Juan.

los ho conta 'l fet se
dihnen 'ls versos se-
güents.)

Me. Veura 'm desdich del tracte
aqui te aviso que m'ha dat,
(Li torna la
libreta.)

no m'agrada 'luis: 'ls quartos.
Pae. Es dir que 's desdich? mal llamp!
tant be qu'anaba! un trimestre!
tingui m'arrenda un capital.

Me Passihobe!... atchem!

Pob.

Seny.

Joan.

Esperis,

que voste també es del cas.
Viva deu quina jugada!

¿Says jove que m'ha agradat?
Lo per ma part 'l perdono.

Mar.

Ah, jo no; aixo no s'fa!

Joan.

Si no 'l perdona
d'un tiro mato l'auell.

Mar.

Aixo no, vatria nell,
mi'pensare!

Enri.

Lo tanyoch; vint y un duro.

Joan.

Si no 'l perdona al instant,
denra' matoris desafio;
'l mato denra' passat...
Sa n'hi mort setse.

Enri.

Paramba!

Joan.

¿Que s'parent de'n Casaguch.

Mar.

Ab aqueixas condicions
y demanant me voste

¿perdono.

Eni. ¿'ls meus quartos?

Joan. ¿Senyo' 'ls hi entregara?

Pae. Mes al ultim,

perqui' s'queda 'l pis?

Joan. Per voste, elefant.

Me. Escoltem.

Fos. Que te'?

Me. Macates!...

Res, res, res, se m'ha escapat.

(Anaba a'fe'

un entorant

y 'l pert.)

Mar. Vaji' a' la porra!...

Joan. Procura!

Estiga bo!

(Dantli la ma')

Mar. Indevant! (2d,

Qui. Conservi! (2d.)

Me Abur! (3d,

Atchem!

Paco. Quant vulga lo pis logar
fassi taysa' la porteta.

Paco. Que vol dir?

Paco. No res; avant.

(Pots se'n van
n'hent.)

Scena XXVII y ultima.

Bacia, sol, tanca la porta ab clau y las
balas.

Hen vist sort! - quina partida!
aios es gran! - quedo parat!

qui'n enredo! - y aquell gat!

qui'n turo... sembla mentida.

Un pis tant bo, tant bonich,

y ab tot lo seu menester

no troba' cap llogater!...

estich cansat y aburrit!

Quedo sol, ple' de furor!

(Ocan la campana)

Ha de la porta y

Pucia mira per

la reipeta)

Qui hi ha? un altre! ay batina!

Senyors! allí fora sua

d'aquest enredo l'autor.

El pobre'm ve'a' encarregar

que'ls demani enja vetllada

per favor una palmada
pe'l seu puïet per llugar!

Felton.

COPISTERIA
DE FRANCISCO LOPEZ
TARRAGONA

ADRIANUS

ADRIANUS

ADRIANUS

ADRIANUS

[Faint, illegible handwriting]

